

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KAP/STAT	Strana:	1 / 4
Název předmětu:	Stát a státnost v politologii a MV		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	27.05.2024 22:15

Pracoviště / Zkratka	KAP / STAT			Akademický rok	2023/2024
Název	Stát a státnost v politologii a MV			Způsob zakončení	Zkouška
Název dlouhý	Stát a státnost v politologii a mezinárodních vztazích			Forma zakončení	Kombinovaná
Akreditováno/Kredity	Ano, 6 Kred.			Zápočet před zkouškou	ANO
Rozsah hodin	Přednáška 3 [HOD/TYD] Seminář 1 [HOD/TYD]			Počítán do průměru	ANO
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Min. (B+C) studentů	10
Letní semestr	33 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Rozvrh	Ano			Počet dnů praxe	0
Vyučovací jazyk	Čeština			Hodn. stup. zp. před zk.	S N
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	1 2 3 4				
Počet hodin kontaktní	Ne				
Automat. uzn. záp. před zk.	Ne				
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	KAP/MS				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem kurzu je jak studentům politologie, tak i studentům mezinárodních vztahů představit komplexní soubor možných přístupů k výzkumu státnosti a státu na všech analytických úrovních (substátní, státní, nadstátní). K tomuto cíli budou využity informace jak z politických dějin státnosti a státu, tak ze současných moderních a postmoderních států.

Předmět je zaměřen na vývoj státnosti a státu do symbolického roku 1648 a následně na charakter státu a státnosti v moderní a postmoderní době. Státnost a stát budou chápány jako analytické kategorie, které s sebou nesou výzkumné překážky. Nejprve bude tedy věnován prostor státnosti a státu z pohledu teorie vědy a možných výzkumných hledisek tak, aby studenti dokázali identifikovat nejvhodnější přístup (příp. metodologii) k vlastním výzkumným objektům týkajícím se státnosti a/nebo státu. Z hlediska vývoje státu a státnosti bude kladen důraz na proměnu obsahu pojmů a konceptů týkajících se státu a státnosti. Vývoj bude verbálně rekonstruován v tehdejší politické realitě formování říší, městských států, a dále v regionálních a mezinárodních systémech. Mimo to ale bude zdůrazněn vliv politických myslitelů na formování představ o státech a státnosti. Zmínění tedy budou autoři jako Grotius, Bodin, nebo Kant. Charakter moderního státu bude představen pomocí modelových dílčích deterministických pohledů (etatismus, ekonomika, moc, geopolitika, politická antropologie, náboženství, média apod.) a jejich kombinace prostřednictvím širších teorií. U výkladu takových teorií bude kladen důraz na pluralitu. Budou tedy představeny teorie, které se věnují vztahu vnitřní a zahraniční politiky státu, dále komunikaci a socializaci v politickém prostředí, vztahu vnitřní a vnější suverenity, modelům represe apod. Díky kombinaci těchto teorií budou představeny různé pohledy na fenomény politické moci, vládnutí, státních struktur, vzájemného provázání institucí státu včetně jejich proměny vzhledem k mezinárodnímu prostředí a nástupu postmoderního státu (a také faktoru globalizace). V neposlední řadě bude kladen důraz na typologii prvků státnosti, typů a subtypů států. Zdůrazněny budou rozdíly mezi premoderním, moderním a postmoderním "světem států", mezi postkoloniálním, moderním a postmoderním státem, kvazi-státem, rozpadlým státem, apod. U každého subtypu budou zdůrazněny rozdíly na makro-úrovni.

Požadavky na studenta

Kurz je zakončen ústní zkouškou. Ke zkoušce mohou přistoupit pouze ti studenti, kteří splní podmínky absolvování semináře. Pro splnění podmínek semináře musí studenti aktivně participovat na seminárních hodinách. Za participaci budou získávat aktivity (jeden seminář/jedna možná aktivita). Za splnění podmínek semináře (a tedy udělení zápočtu) se bere zisk alespoň 60 % aktivit z celkového počtu možných aktivit.

Obsah

1. Stát a státnost - terminologické problémy, uchopení fenoménu z hlediska sociálních věd
2. Popis vývoje státnosti a faktický vznik moderního státu (říše, poleis a jiné celky do roku 1648)
3. Přístupy k výzkumu státu a státnosti I. (ekonomický determinismus; nacionalismus)
4. Přístupy k výzkumu státu a státnosti II. (etatismus; geopolitika)
5. Přístupy k výzkumu státu a státnosti III. (moc, legitimita a právní stát)
6. Ideologie a normativní podoba státnosti a státu I. (nacionalismus jako ideologie; liberalismus)
7. Ideologie a normativní podoba státnosti a státu II. (konzervatismus; marxismus a z něj odvozené směry)
8. Stát a suverenita (vnitřní, vnější, kvazisuverenita)
9. Stát, občanství a kosmopolitismus (včetně lidských práv)
10. Vláda, vládnutí a občanská společnost (různé podoby, zprostředkování zájmů, státní elity, patronsko-klientské modely)
11. Stát jako mediální prostředek a represivní aparát
12. Stát v postmoderním a moderním prostoru mezinárodních vztahů (možnosti klasifikace)

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Prof. PhDr. Ladislav Cabada, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** Prof. PhDr. Ladislav Cabada, Ph.D. (100%)
- **Vede seminář:** Prof. PhDr. Ladislav Cabada, Ph.D. (100%)

Literatura

- **Základní:** Fukuyama, Francis. *Budování státu podle Fukuyamy*. 1. vyd. Praha : Alfa Publishing, 2004. ISBN 80-86851-09-5.
- **Základní:** Sørensen, Georg. *Stát a mezinárodní vztahy*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7178-910-0.
- **Základní:** Naxera, Vladimír; Stulík, Ondřej. *Teorie společenských smluv : analýza vybraných novověkých konceptů*. Brno : Václav Klemm, 2013. ISBN 978-80-87713-05-1.
- **Základní:** Foucault, Michel. *Zrození biopolitiky : kurz na Collège de France (1978?1979) ; [z francouzského originálu . přeložil Petr Horák]*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-181-9.
- **Doporučená:** Aristotelés. *Athénská ústava*. Praha: Baset, 2010.
- **Doporučená:** Rothbard, Murray Newton. *Etika svobody*. 1. vyd. Praha : Liberální institut, 2009. ISBN 978-80-8638-955-4.
- **Doporučená:** KEANE, John. *Global Civil Society?*. Cambridge University Press: Cambridge, 2003.
- **Doporučená:** Kant, Immanuel. *K věčnému míru : filosofický projekt ; O obecném rčení: Je-li něco správné v teorii, nemusí se to ještě hodit pro praxi*. 1. vyd. Praha : OIKOYMENH, 1999. ISBN 80-86005-85-2.
- **Doporučená:** Bourdieu, P. *Language and Symbolic Power*. Cambridge: Harvard University Press, 2003.
- **Doporučená:** Popper, Karl Raimund. *Otevřená společnost a její nepřátelé I. Uhranutí Platónem*. Praha : ISE, 1994. ISBN 80-85241-53-6.
- **Doporučená:** Held, D. *Political Theory and the Modern State: Essays on State, Power and Democracy*. Cambridge: Polity Press, 1984.
- **Doporučená:** Almond, G. A., Verba, S. *The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. London Sage, 1989.
- **Doporučená:** Dahl, R. A. *The Concept of Power*. Behavioral Science, 2:3, 1957.
- **Doporučená:** Gill, G. *The Nature and Development of the Modern State*. Palgrave: Houndmills, 2003.
- **Doporučená:** Cooper, R. *The Post-modern State and the World Order*. Demos, 1996.
- **Doporučená:** Bachrach, P., Baratz, M. S. *Two Faces of Power. The American Political Science Review*, 56:4. 1962.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Kontaktní výuka	52
Vypracování seminární práce v magisterském studijním programu [5-100]	50
Příprava prezentace (referátu) [3-8]	10

Hodnotící metody**Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Ústní zkouška,

Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Individuální prezentace,

Seminární práce,

Předpoklady**Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:**

charakterizovat nejvýznamnější soudobé koncepty státu a suverenity

charakterizovat procesy tvorby zahraniční politiky státu

popsat základní soudobé modely státnosti

rozlišit základní typy politického uspořádání státu

vyjmenovat a popsat jednotlivé etapy vývoje státu

Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

analyzovat zahraniční politiku vybraného státu v určitém období

na základě znalosti teoretický konceptů samostatně zhodnotit formu vlády, formu vládnutí a formu státu u konkrétního politického systému

samostatně analyzovat klíčové aspekty legitimacy konkrétního státu

samostatně analyzovat veřejně-politické dokumenty upravující zahraniční politiku státu

Vyučovací metody**Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:**

Přednáška s diskusí,

Samostudium,

Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

Samostatná práce studentů,

Seminární výuka (diskusní metody),

Výsledky učení**Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:**

identifikovat základní definiční znaky moderního státu

představit komplexní soubor možných přístupů k výzkumu státnosti na všech analytických úrovních

rozlišit a popsat různé typy státnosti

vyložit základní teorie, které se věnují vztahu vnitřní a zahraniční politiky státu, komunikaci a socializaci v politickém prostředí nebo vztahu vnitřní a vnější suverenity

zhodnotit proměnu znaků státnosti v kontextu historického vývoje

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

analyzovat moderní stát pomocí modelových dílčích deterministických pohledů (etatismus, ekonomika, geopolitika, moc, média atd.) a jejich kombinace prostřednictvím širších teorií

identifikovat nejvhodnější přístup případně metodologii k vlastním výzkumným objektům týkajícím se státnosti nebo státu

kriticky zhodnotit vliv konkrétních vybraných faktorů na utváření a podobu státnosti ve vybraných případech

na základě analýzy konkrétních případů interpretovat rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi státu

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etap	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Mezinárodní vztahy	Navazující	Prezenční	Mezinárodní vztahy	1	21-1,2,3	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Politologie	Navazující	Kombinovaná	Politologie	1	21-1,2,3	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Politologie	Navazující	Prezenční	Politologie	1	21-1,2,3	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Politologie	Navazující	Prezenční	Mezinárodní vztahy	1	20-4	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Politologie	Navazující	Prezenční	Politologie	1	20-3	2023	Povinné předměty	A	1	LS